

HDR-1601300302030300 Seat No. _____

M. A. (Sem. III) (CBCS) Examination

November / December – 2017

Geography : Paper - 14

(Geography of Population)

(New Course)

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : (૧) બધા પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
(૨) જરૂર જણાય ત્યાં સ્વચ્છ આકૃતિ દોરો.

- ૧ વસ્તી વિષયક ભૂગોળનો અર્થ આપી, તેનું કાર્યક્ષેત્ર વિગતે સમજાવો. ૧૪
અથવા
- ૧ દુનિયાની વસ્તીની ઘનતા અને વિતરણ પર અસર કરતાં પરિબળો ઉદાહરણ સાથે સમજાવો. ૧૪
- ૨ વય જૂથોનું વસ્તી વિષયક ભૂગોળમાં રહેલું મહત્ત્વ સમજાવી, જાતીના પ્રમાણ પર અસર કરતાં પરિબળો વર્ણવો. ૧૪
અથવા
- ૨ ફર્ટિલિટી એટલે શું ? ફર્ટિલિટી પર અસર કરતાં પરિબળોની સદષ્ટાંત ચર્ચા કરો. ૧૪
- ૩ મૃત્યુ પ્રમાણ પર અસર કરતાં પરિબળો સમજાવી, મૃત્યુ પ્રમાણ માપવાની પદ્ધતિઓની ચર્ચા કરો. ૧૪
અથવા
- ૩ વસ્તી સ્થળાંતરના પ્રકારો જણાવી વસ્તી સ્થળાંતરના કારણોની વિગતે ચર્ચા કરો. ૧૪
- ૪ વસ્તીવૃદ્ધિ માટેના જુદા-જુદા સિદ્ધાંતોની ચર્ચા કરી વિકસિત અને વિકસતા દેશોના વસ્તી વૃદ્ધિના પ્રકાર જણાવો. ૧૪
અથવા
- ૪ ભારતના આર્થિક અને સામાજિક વિકાસના સંદર્ભમાં ભારતની વસ્તી વિષયક નીતિઓની વિગતે ચર્ચા કરો. ૧૪
- ૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પર નોંધ લખો : ૧૪
(૧) વસ્તી વિસ્ફોટની વિભાવના
(૨) ગ્રામીણ અને શહેરી વસ્તીમાળખું
(૩) ગામથી શહેર તરફનું વસ્તી સ્થળાંતર
(૪) વસ્તી સંસાધન પ્રદેશો.

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) All questions are compulsory.
(2) Draw neat diagram wherever necessary.

1 Give the meaning of population geography and explain its scope in detail. 14

OR

1 Explain the factors influencing density and distribution of population in the world with examples. 14

2 Explain the importance of age-groups in population geography and describe the factors affecting on sex-ratio. 14

OR

2 What is fertility ? Discuss the factors affecting the fertility with examples. 14

3 Explain the factors affecting on the mortality and discuss the methods of measuring the death rate. 14

OR

3 State the types of population migration and discuss in detail the causes of population migration. 14

4 Discuss the various theories of population growth and mention the types of population growth for the developed and developing countries. 14

OR

4 Discuss in detail the population policies of India with special reference to socio economic development of India. 14

5 Write notes on any two of the following : 14

- (1) Concept of over population.
- (2) Rural and Urban population structure.
- (3) Rural to urban population migration.
- (4) Population resource regions.